

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura we Wrocławiu

LWR.410.001.02.2021

**Pan
Marcin Szewczak
Dyrektor
Dolnośląskiego Wojewódzkiego Urzędu Pracy
w Wałbrzychu**

Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy
w Wałbrzychu
ul. Ogrodowa 5B
58-306 Wałbrzych

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/001 – Wykonanie budżetu państwa w 2020 r. – wykorzystanie dotacji z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych na wsparcie dla przedsiębiorców na ochronę miejsc pracy oraz na świadczenia na rzecz ochrony miejsc pracy

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy w Wałbrzychu, ul. Ogrodowa 5B, 58-306 Wałbrzych (dalej także: „DWUP”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marcin Szewczak, Dyrektor Dolnośląskiego Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Wałbrzychu, od dnia 1 sierpnia 2020 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił Bartosz Kotecki, Wicedyrektor, w okresie od dnia 1 stycznia 2019 r. do dnia 31 lipca 2020 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o <i>Najwyższej Izbie Kontroli</i> ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontroler	Renata Połatajko, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/7/2021 z 28 stycznia 2021 r. (akta kontroli str. 1-5)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny pod względem legalności, gospodarności i rzetelności wykorzystania przez DWUP dotacji celowej z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych na: <ul style="list-style-type: none">– wsparcie dla przedsiębiorców na ochronę miejsc pracy w ramach art. 15g ust. 1 i 2 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o <i>szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych</i>²,– świadczenia na rzecz ochrony miejsc pracy na dofinansowanie wynagrodzenia pracowników nieobjętych przestojem, przestojem ekonomicznym albo obniżonym wymiarem czasu pracy w ramach art. 15gg ustawy o <i>COVID-19</i>.
Zakres kontroli	Ocenie podlegało wykorzystanie dotacji celowej z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych ³ . Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych: <ul style="list-style-type: none">– analizy skali wypłaconego wsparcia przez DWUP,– badania terminowości rozpatrywania oraz sposobu weryfikacji przez DWUP wniosków beneficjentów o przyznanie wsparcia,– badania terminowości przekazania przez DWUP środków wsparcia do beneficjentów,– badania sposobu weryfikacji przez DWUP rozliczeń przekazanego wsparcia. Szerszy opis działań kontrolnych przedstawiono w części IV. <i>Opis ustalonego stanu faktycznego</i> .

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm. Dalej: „ustawa o NIK”.

² Dz. U. poz. 1842, ze zm. Dalej: „ustawa o COVID-19”.

³ Dalej: „FGŚP”.

III. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykorzystanie przez DWUP dotacji z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

W 2020 r. DWUP rozpatrzył 8 182 wnioski o dofinansowanie przyznane na podstawie art. 15g i art. 15gg ustawy o COVID-19. Weryfikacja wniosków przebiegała sprawnie, a środki wypłacane były bez zbędnej zwłoki. DWUP generalnie w wymaganym terminie przeprowadzał wstępną weryfikację rozliczeń, o której mowa w art. 15g ust. 17b pkt 1 ustawy o COVID-19, a dwa przypadki opóźnień (z 80 zbadanych) wynikały z kumulacji rozliczeń. W przypadku braku przedłożenia przez wnioskodawcę rozliczenia otrzymanych środków, przedłożenia niekompletnego lub błędnego rozliczenia, czy też z błędnym saldem rozliczeniowym – kierowane były stosowne pisma wzywające do przedłożenia, uzupełnienia lub korekty dokumentów.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Wykorzystanie dotacji celowych z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych przez wojewódzkie urzędy pracy

Opis stanu
faktycznego

W 2020 r. na wypłatę świadczeń, o których mowa w art. 15g i art. 15gg ustawy o COVID-19 DWUP otrzymał z FGŚP środki w kwocie ogółem 813 412,3 tys. zł (nie rozdzielano ich na poszczególne rodzaje wsparcia), z czego wydatkowano 804 110,3 tys. zł, a na rachunku bankowym pozostały niewykorzystane środki w kwocie 9 302,0 tys. zł. Wnioskodawcom przekazano środki w łącznej kwocie 918 595,7 tys. zł (na co złożyły się poniesione wydatki w kwocie 804 110,3 tys. zł otrzymane z FGŚP oraz dokonane przez beneficjentów zwroty niewykorzystanych środków w wysokości 114 485,4 tys. zł⁵), w tym 605 417,0 tys. zł na wypłatę świadczeń z art. 15g ustawy o COVID-19 oraz 313 178,7 tys. zł na wypłatę świadczeń z art. 15gg ustawy o COVID-19⁶.

(akta kontroli str. 6; 12-23; 27-30; 174-175)

1. Wsparcie dla przedsiębiorców na ochronę miejsc pracy (art. 15g ust. 1 i 2 ustawy o COVID-19)

W 2020 r. do DWUP wpłynęły 6 392 wnioski o przyznanie świadczeń, o których mowa w art. 15g ustawy o COVID-19, z czego 287 zostało złożonych w postaci papierowej⁷, a 6 105 w postaci elektronicznej⁸. Według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. 3 155 wniosków rozpatrzono pozytywnie⁹, 2 803 wnioski rozpatrzono negatywnie¹⁰, 11 wniosków¹¹ pozostawało nierozpatrzonych¹², natomiast 423 wnioskom nadano status bez rozpatrzenia z powodu braków formalnych,

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ W kwocie 96 423,4 tys. zł w zakresie świadczeń uzyskanych z art. 15g, w kwocie 11 446,8 tys. zł w zakresie świadczeń uzyskanych z art. 15gg, natomiast zwroty w kwocie 6 615,2 tys. zł nie posiadały według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. właściwego opisu w przelewach, pozwalającego na przypisanie ich do rodzaju świadczenia z art. 15g lub art. 15gg ustawy o COVID-19.

⁶ Środki zwracane przez podmioty korzystające ze wsparcia były wykorzystywane na realizację świadczeń w oparciu o kolejne wnioski złożone przez uprawnione podmioty zgodnie z pismem Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 lipca 2020 r., nr DF.III.070.174.2020.JBIE.

⁷ W formie pisemnej, jako dokument opatrzone własnoręcznym podpisem.

⁸ Jako dokument elektroniczny opatrzone podpisem kwalifikowanym/zaufanym/osobistym.

⁹ Status dla wniosków, które zostały rozpatrzono pozytywnie i będą dla nich realizowane wypłaty.

¹⁰ Status dla wniosków, które zostały rozpatrzono negatywnie, nie będą już podejmowane działania w celu wypłaty świadczeń – jest to status końcowy.

¹¹ Wszystkie zostały złożone elektronicznie.

¹² Status dla nowych wniosków, które oczekują na weryfikację.

ponownego złożenia lub innych czynników uniemożliwiających pozytywne rozpatrzenie.

(akta kontroli str. 6)

Zgodnie z § 9 umowy o wypłatę świadczeń na rzecz ochrony miejsc pracy ze środków FGŚP na dofinansowanie wynagrodzenia pracowników objętych przestojem ekonomicznym albo obniżonym wymiarem czasu pracy, w następstwie wystąpienia COVID-19, umowa obowiązywała od dnia przekazania beneficjentowi (wnioskodawcy) pierwszej transzy środków przedmiotowego wsparcia. Według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. obowiązywało 3 155 umów¹³. Na podstawie art. 15g ustawy o COVID-19 DWUP wypłacił świadczenia w kwocie 605 417,0 tys. zł. Po uwzględnieniu rozliczonych zwrotów wydatki wyniosły 508 993,6 tys. zł. Na koniec 2020 r. z ww. tytułu nie wystąpiły zobowiązania wymagalne. Do wypłaty pozostawały środki drugiej i trzeciej transzy (z terminem płatności w styczniu i lutym 2021 r.) w wysokości 279,5 tys. zł.

(akta kontroli str. 24-25; 27-28; 30; 171-173)

W 2020 r. do DWUP wpłynęła jedna skarga dotycząca wsparcia, o którym mowa w art. 15g ustawy o COVID-19. W dniu 8 października 2020 r. skarżący wniósł o stwierdzenie bezczynności organu w sprawie wniosku z dnia 29 kwietnia 2020 r. o przyznanie świadczeń na rzecz ochrony miejsc pracy. W ocenie DWUP (pismo z dnia 23 października 2020 r. udzielone w odpowiedzi na skargę) skarga była niezasadna, gdyż postępowanie w sprawie nie było prowadzone w trybie administracyjnym, lecz na podstawie prawa cywilnego (w sprawie tej nie ma zastosowania art. 37 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego¹⁴, tj. ponaglenie w związku z niezłatwieniem sprawy administracyjnej w terminie). Sprawa została rozpatrzona negatywnie w dniu 22 maja 2020 r.¹⁵ ze względu na błędy uniemożliwiające merytoryczne rozpatrzenie sprawy, o czym wnioskodawca został poinformowany e-mailowo w dniu 30 kwietnia 2020 r.

(akta kontroli str. 31-68)

Zgodnie z informacją podaną na stronie internetowej DWUP¹⁶, w związku z istniejącym zagrożeniem zakażenia koronawirusem, w trosce o zdrowie i bezpieczeństwo klientów oraz pracowników – wprowadzono wyłącznie zdalną obsługę klienta DWUP. Zalecaną formą składania wniosków w sprawie wsparcia z FGŚP była droga elektroniczna. Wnioski można było składać również listownie lub wrzucać do skrzynki podawczej znajdującej się w holu filii DWUP we Wrocławiu¹⁷. Przed uwierzytelnieniem umowy, pracownik umawiał się z klientem telefonicznie na konkretny termin, a wyznaczeni pracownicy pełnili w tym celu dyżury w siedzibie DWUP. DWUP nie organizował w swojej siedzibie stanowiska komputerowego do składania drogą elektroniczną wniosków w sprawie wsparcia z FGŚP, gdyż jak wskazał Dyrektor DWUP, nie było takiego obowiązku. Jednocześnie wyjaśnił, że organizacja stanowiska komputerowego wiązałaby się z koniecznością stałego nadzoru ze strony pracownika, co w czasie zagrożenia zakażeniem COVID-19 nie było możliwe m.in. ze względu na konieczność zapewnienia w takim przypadku pomocy merytorycznej i technicznej potencjalnym beneficjentom.

(akta kontroli str. 69; 145-150; 161)

¹³ 3 142 umowy zostały zrealizowane w całości, natomiast realizacja 13 umów przeszła na rok następny.

¹⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 256, ze zm.

¹⁵ Wpis w systemie VIATOR.

¹⁶ http://www.dwup.pl/www/news/1/c/490/Koronawirus-wsparcie-dla-firm-w-klopotach_0.

¹⁷ Dokumenty ze skrzynki podawczej (urny) były na koniec dnia przekazywane do kancelarii w celu ich rejestracji.

Wnioski rozpatrzone negatywnie (2 803 sztuki) stanowiły 43,8% wniosków złożonych ogółem. Informacja o negatywnym rozpatrzeniu wniosku (w tym pozostawieniu bez rozpatrzenia), jak wskazał Dyrektor DWUP, przekazywana była dwoma kanałami dystrybucji. System VIATOR po zmianie statusu przysyłał automatycznie wiadomość do beneficjenta o zakończeniu postępowania i statusie wniosku, natomiast opiekun rozpatrujący wniosek informował beneficjenta o powodach odmowy wypłaty świadczeń, wysyłając stosownego e-maila lub podczas rozmowy telefonicznej. Każdy uprawniony mógł składać wniosek kilka razy, aż do momentu prawidłowego wypełnienia. W części przypadków brak przyznania dofinansowania następował na żądanie samego wnioskodawcy, gdy ujawniony podczas weryfikacji błąd nie dawał możliwości pozytywnego rozstrzygnięcia sprawy (błędy formalne, błędna interpretacja przepisów ustawy przez wnioskodawcę). Odmowa mogła dotyczyć tylko przypadków braku przesłanek podmiotowych. W przypadku odmowy wypłaty świadczeń z tego tytułu nie odnotowano ani skarg, ani przypadku wejścia w spór sądowy.

(akta kontroli str. 6; 145-150)

Spełnienie przez przedsiębiorcę zobowiązania wypłaty wynagrodzeń pracownikom z otrzymanego wsparcia polegało na sprawdzeniu w ramach pierwszego etapu rozliczenia (wstępnej weryfikacji) kompletności przesłanych dokumentów oraz na porównaniu kwot przekazanych i faktycznie wykorzystanych przez wnioskodawcę. Sprawdzeniu podlegały dowody potwierdzające przepływ finansowy środków pieniężnych, w tym wyciągi bankowe dotyczące przelewów wynagrodzenia (za każdy miesiąc wsparcia) na rachunki bankowe pracowników, przelewy do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz do Urzędu Skarbowego.

(akta kontroli str. 7-11)

W 2020 r. nie przeprowadzono kontroli u przedsiębiorców objętych wsparciem z art. 15g ustawy o COVID-19. Nie stwierdzono również przypadków wykorzystania środków wsparcia niezgodnie z przeznaczeniem. Dyrektor DWUP wskazał, że dopiero pogłębiona analiza dokumentacji, która będzie miała miejsce podczas drugiego etapu weryfikacji (rozliczenia) może ujawnić prawdopodobieństwo nieprawidłowości w zakresie wykorzystania środków przeznaczonych na dofinansowanie wynagrodzeń pracowników objętych wsparciem. Jednocześnie wskazał, że DWUP widzi ryzyko nieprawidłowości w przypadku tych beneficjentów, którzy nie złożyli żadnego rozliczenia (dotyczy to ok. 162 wniosków złożonych na kwotę 6 130,1 tys. zł na podstawie art. 15g ustawy o COVID-19). Tych właśnie przedsiębiorców planuje się objąć kontrolą w pierwszej kolejności, a także tych, wobec których będą prowadzone czynności dochodzeniowo-śledcze, zgłaszane do DWUP przez Komendę Wojewódzką Policji we Wrocławiu w ramach współpracy instytucjonalnej. Nastąpi to jednak dopiero po 31 marca 2021 r., kiedy zakończy się etap wnioskowania w ramach tarczy branżowej, a zasoby kadrowe pozwolą na realizację kolejnego etapu weryfikacji zakończonego wsparcia.

(akta kontroli str. 7-11; 145-150, 176)

Badanie 10 wniosków rozpatrzonych negatywnie w 2020 r. (niezaakceptowanych do udzielenia wsparcia) wykazało, że:

- czas, jaki upłynął od momentu wpływu wniosku do momentu jego rozpatrzenia wynosił od 5 do 21 dni,
- o braku akceptacji wniosku przedsiębiorcę poinformowano w czterech przypadkach terminie od 5 do 14 dni, w pięciu przypadkach w terminie od 18 do 21 dni i w jednym przypadku w terminie 66 dni,
- brak akceptacji wniosków wynikał z błędnego wypełnienia wniosku, w tym błędnego wyliczenia kwoty dofinansowania (osiem przypadków), dołączenia

do wniosku załączników dotyczących wsparcia z powiatowego urzędu pracy (jeden przypadek) oraz nieprzysługiwania wsparcia z powodu braku zatrudniania pracowników (jeden przypadek).

(akta kontroli str. 130)

Badanie wszystkich 11 wniosków nierozpatrzonych przez DWUP na dzień 31 grudnia 2020 r. wykazało, że:

- wnioski wpłynęły do DWUP w grudniu 2020 r. w dniach: 31 (jeden wniosek), 30 (dwa wnioski), 29 (trzy wnioski), 28 (jeden wniosek), 27 (dwa wnioski), 23 (jeden wniosek) i 17 (jeden wniosek),
- od momentu wpływu wniosków do końca 2020 roku upłynęło do 14 dni,
- przyczyną braku rozpatrzenia ww. wniosków w 2020 r. był ich wpływ w drugiej połowie grudnia 2020 r.

(akta kontroli str. 124-125)

Badanie 40 wniosków zaakceptowanych (rozpatrzonych pozytywnie) przez DWUP w 2020 r., z czego 20 złożonych w formie papierowej i 20 w formie elektronicznej, wykazało, że:

- złożenie wniosków w formie papierowej wynikało z decyzji przedsiębiorcy,
- w 32 przypadkach wniosek został rozpatrzony w przedziale czasowym do 14 dni od momentu wpływu do DWUP, w siedmiu przypadkach w przedziale czasowym 16-28 dni, natomiast w jednym przypadku w ciągu 38 dni (czego przyczyną było złożenie korekty wniosku oraz konieczność uwierzytelnienia, gdyż wniosek został złożony w formie papierowej),
- wypłata wsparcia następowała na warunkach określonych w umowie – środki były wypłacane w miesięcznych transzach,
- w 30 przypadkach przedsiębiorcom przekazano wsparcie w przedziale czasowym do 14 dni od momentu wpływu wniosku do DWUP, w ośmiu przypadkach w przedziale czasowym 17-29 dni od momentu złożenia wniosku, a po jednym przypadku w 33 dniu i 39 dniu,
- w ramach weryfikacji spełnienia przez przedsiębiorcę zobowiązania wypłaty wynagrodzeń pracownikom z otrzymanego dofinansowania oraz spełnienia warunków odnośnie do zatrudniania pracowników, na których otrzymano świadczenie w stosownych okresach – sprawdzeniu podlegały dowody potwierdzające przepływ finansowy środków pieniężnych, w tym wyciągi bankowe dotyczące przelewów wynagrodzenia (za każdy miesiąc wsparcia) na rachunki bankowe pracowników,
- w dwóch przypadkach, do końca 2020 r. nie upłynął termin 60 dni, w którym DWUP zobowiązany był przeprowadzić wstępną weryfikację rozliczenia, natomiast w 38 pozostałych przypadkach weryfikacji dokonano w ww. terminie. W przypadku weryfikacji negatywnej, do beneficjentów zostały skierowane pisma wzywające do przedłożenia rozliczenia, korekty rozliczenia, uzupełnienia dokumentów rozliczeniowych, uzupełnienia dokumentów rozliczeniowych lub wpłacenia różnicy salda rozliczeniowego,
- w jednym przypadku termin rozliczenia wykorzystania wsparcia upływał w 2021 r., w trzech przypadkach, pomimo upływu terminu, wnioskodawcy nie przekazali do DWUP rozliczenia do dnia 31 grudnia 2020 r. (w przypadkach tych do wnioskodawcy zostało skierowane pismo jak wyżej), w 18 przypadkach rozliczenie przekazano z opóźnieniem do 137 dni, natomiast w 18 przypadkach wywiązano się z obowiązującego terminu przekazania rozliczenia w czasie

do 30 dni (o którym mowa w § 3 umowy) od zakończenia okresu pobierania świadczeń,

- w 22 przypadkach przedsiębiorcy dokonali zwrotu niewykorzystanych środków na rachunek bankowy DWUP w łącznej kwocie 4 479,5 tys. zł, z czego w 14 przypadkach dokonano zwrotu w terminie 30 dni, a w pozostałych sześciu przypadkach środki zwrócono z przekroczeniem terminu do 134 dni,
- w badanych przypadkach nie stwierdzono wykorzystania środków niezgodnie z przeznaczeniem.

(akta kontroli str. 133-138)

2. Świadczenia na rzecz ochrony miejsc pracy na dofinansowanie wynagrodzenia pracowników nieobjętych przestojem, przestojem ekonomicznym albo obniżonym wymiarem czasu pracy (art. 15gg ustawy o COVID-19)

W 2020 r. do DWUP wpłynęło 2 921 wniosków o przyznanie świadczeń, o których mowa w art. 15gg ustawy o COVID-19, wszystkie w postaci elektronicznej. Według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. 2 206 wniosków rozpatrzono pozytywnie¹⁸, 18 wniosków rozpatrzono negatywnie¹⁹, 45 wniosków²⁰ pozostawało nierozpatrzonych²¹, natomiast 652 wnioskom nadano status bez rozpatrzenia z powodu braków formalnych, ponownego złożenia lub innych czynników uniemożliwiających pozytywne rozpatrzenie.

(akta kontroli str. 6)

Według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r., DWUP wypłacił na podstawie art. 15gg ustawy o COVID-19 świadczenia w kwocie 313 178,7 tys. zł. Po uwzględnieniu rozliczonych zwrotów wydatki wyniosły 301 731,9 tys. zł. Na koniec 2020 r. z ww. tytułu nie wystąpiły zobowiązania wymagalne. Do wypłaty pozostawała wypłata II i III transzy (z terminem płatności w styczniu i lutym 2021 r.) w wysokości 9 767,4 tys. zł.

(akta kontroli str. 24-25; 27-28; 29)

Zgodnie z informacją podaną na stronie internetowej DWUP²², w związku z istniejącym zagrożeniem zakażenia koronawirusem, w trosce o zdrowie i bezpieczeństwo klientów oraz pracowników – wprowadzono wyłącznie zdalną obsługę klienta. DWUP nie organizował w swojej siedzibie stanowiska komputerowego do składania drogą elektroniczną wniosków w sprawie wsparcia z FGŚP.

(akta kontroli str. 69; 161)

Żadna z 29 skarg i wniosków, które wpłynęły w 2020 r. do DWUP, nie dotyczyła przedmiotowego wsparcia.

(akta kontroli str. 31; 56)

W zakresie możliwości dokonania przez DWUP weryfikacji podwójnego dofinansowania, tj. umożliwiającej wyeliminowanie dofinansowania z art. 15gg ustawy o COVID-19 tych osób, które były już objęte dofinansowaniem w ramach wniosków z art. 15g lub art. 15zzb ustawy o COVID-19, Dyrektor DWUP wskazał, że ww. ustawa nie nakłada takiego obowiązku. System VIATOR, jak wskazał Dyrektor DWUP, nie umożliwi gromadzenia w jednej bazie kompletnych wykazów pracowniczych i weryfikacji, czy sumarycznie w ramach wszystkich składanych

¹⁸ Status dla wniosków, które zostały rozpatrzone pozytywnie i będą dla nich realizowane wypłaty.

¹⁹ Status dla wniosków, które zostały rozpatrzone negatywnie, nie będą już podejmowane działania w celu wypłaty świadczeń – jest to status końcowy.

²⁰ Wszystkie zostały złożone elektronicznie.

²¹ Status dla nowych wniosków, które oczekują na weryfikację.

²² http://www.dwup.pl/www/news/1/c/490/Koronawirus-wsparcie-dla-firm-w-klopotach_0.

wniosek do wojewódzkich i powiatowych urzędów pracy nie występuje przekroczenie wsparcia dla wskazanego pracownika (zatrudnionego u jednego pracodawcy) wynoszący ponad trzy miesiące. Dopiero od dnia 17 grudnia 2020 r. aplikacja informatyczna weryfikuje automatycznie wniosek pod kątem podwójnego finansowania (umożliwia sprawdzanie, czy wnioskodawcy zostały udzielone inne instrumenty pomocy w ramach art. 15g, art. 15gg, art. 15z, art. 15z², art. 15gga), w wyniku czego wyświetlany jest komunikat – ostrzeżenie zawierający informację o skorzystaniu wcześniej ze wsparcia na dofinansowanie wynagrodzeń pracowników na podstawie innego artykułu ustawy. Niemniej jednak weryfikacja taka dotyczy jedynie faktu udzielonego wsparcia w określonym czasie, nie ma jednak informacji, czy wsparcia udzielono na tych samych pracownikach. Dlatego samo pojawienie się komunikatu w systemie VIATOR rozpoczyna postępowanie wyjaśniające. Na tym etapie pracownik oceniający wniosek kontaktuje się z wnioskodawcą, uzyskując oświadczenie w zakresie wystąpienia o dofinansowanie na innych pracowników niż we wcześniejszych wnioskach. W uzasadnionych przypadkach pracownik może żądać na etapie oceny przesłania wykazu pracowników do procedowanego wniosku, jak również do wniosków już będących w realizacji. Pracownik ma możliwość korzystania również z bazy VIATOR, gdzie gromadzone są wykazy pracowników z już zrealizowanych umów/wniosków, co do których wpłynęło rozliczenie wraz z wykazem pracowników objętych wsparciem. Jednocześnie Dyrektor DWUP wskazał, że w DWUP wprowadzono, jako dodatkowy mechanizm kontroli, zasadę dekretacji kolejnych wniosków danego beneficjenta temu samemu pracownikowi/opiekunowi wniosku. Pozwala to na wykorzystanie wiedzy opiekuna i posiadanych przez niego dodatkowych informacji, np. z rozmów telefonicznych z wnioskodawcą, do ewentualnego wykorzystania przy kolejnych weryfikacjach wniosków. W uzasadnionych przypadkach dokonywana jest analiza pogłębiona w szerszym zakresie, obejmująca wszystkie złożone wnioski jednego przedsiębiorcy.

(akta kontroli str. 145-150)

Wnioski rozpatrzone negatywnie (18 sztuk) stanowiły 0,6% wniosków złożonych ogółem.

(akta kontroli str. 6)

Spełnienie przez przedsiębiorcę zobowiązania wypłaty wynagrodzeń pracownikom z otrzymanego wsparcia polegało na sprawdzeniu w ramach pierwszego etapu rozliczenia (wstępnej weryfikacji) kompletności przesłanych dokumentów oraz na porównaniu kwot przekazanych i faktycznie wykorzystanych przez wnioskodawcę. Sprawdzeniu podlegały dowody potwierdzające przepływ finansowy środków pieniężnych, w tym wyciągi bankowe dotyczące przelewów wynagrodzenia (za każdy miesiąc wsparcia) na rachunki bankowe pracowników, przelewy do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz do Urzędu Skarbowego.

(akta kontroli str. 7-11)

W 2020 r. nie prowadzono kontroli w badanym zakresie. Nie stwierdzono również przypadków wykorzystania środków wsparcia niezgodnie z przeznaczeniem. Dyrektor DWUP wskazał, że DWUP widzi ryzyko nieprawidłowości w przypadku tych beneficjentów, którzy nie złożyli żadnego rozliczenia (dotyczy to ok. 205 wniosków złożonych na kwotę 12 469,6 tys. zł na podstawie art. 15gg ustawy o COVID-19). Tych właśnie przedsiębiorców planuje się objąć kontrolą w pierwszej kolejności, a także tych, wobec których będą prowadzone czynności dochodzeniowo-śledcze, zgłaszane do DWUP przez Komendę Wojewódzką Policji we Wrocławiu w ramach współpracy instytucjonalnej.

(akta kontroli str. 7-11; 145-150, 176)

Według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r., wartość rozliczonych zwrotów wsparcia udzielonego na podstawie art. 15gg ustawy o COVID-19 stanowiła kwotę 11 446,8 tys. zł (3,7% środków przekazanych).

(akta kontroli str. 27; 29)

Badanie 10 wniosków rozpatrzonych negatywnie (niezaakceptowanych) w 2020 r. do udzielenia wsparcia wykazało, że:

- czas, jaki upłynął od momentu wpływu wniosku do momentu jego rozpatrzenia wynosił od trzech do 67 dni (cztery przypadki w przedziale 3-14 dni; dwa w przedziale 18-26 dni; trzy w przedziale 35-60 dni; jeden – 67 dni),
- zawiadomienie o wszczęciu postępowania zostało wydane w terminie od siedmiu do 82 dni od wpływu wniosku o dofinansowanie (od siedmiu do 11 dni – dwa; od 31 do 43 dni – trzy; po jednym w 25 dniu, 65, 66, 74 i 82) oraz od trzech do 30 dni od dnia rozpatrzenia wniosku,
- w sześciu przypadkach do końca 2020 r. zostało wydane zawiadomienie o zakończeniu postępowania – w terminie od 29 do 81 dni od wpływu wniosku o dofinansowanie oraz od 13 do 38 dni od dnia wszczęcia postępowania,
- według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. zostały wydane cztery decyzje odmawiające przyznania dofinansowania, od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie do dnia wydania decyzji upłynęło 58, 74, 109 i 167 dni (51, 63, 66, 132 dni od dnia wszczęcia postępowania),
- brak akceptacji wniosków wynikał z niespełnienia przez wnioskujących warunków z ustawy o COVID-19 do udzielenia wsparcia, w tym: wniosek został złożony przez nieuprawniony podmiot (oddział przedsiębiorcy zagranicznego, podmiot prowadzący jednoosobową działalność gospodarczą – niezatrudniający pracowników); osoby objęte wsparciem nie mieściły się w definicji pracowników, a ich wynagrodzenie nie podlegało ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu; wystąpiła niezgodność wniosku z art. 15gg ust. 7 ustawy o COVID-19, tj. część osób była już objęta dofinansowaniem wnioskiem wcześniejszym,
- w jednym przypadku przedsiębiorca złożył odwołanie od decyzji odmawiającej przyznania dofinansowania.

(akta kontroli str. 131-132; 75-123)

Badanie wszystkich 45 wniosków nierozpatrzonych przez DWUP na dzień 31 grudnia 2020 r. wykazało, że:

- wnioski wpłynęły do DWUP w grudniu 2020 r. w dniach: 30 i 31 (po dziewięć wniosków), 29 (dziesięć wniosków), 28 (cztery wnioski), 26, 21, 19, 18 i 4 (po jednym wniosku), 22 (osiem wniosków),
- od momentu ich wpływu do końca 2020 r. upłynęło do 27 dni,
- przyczyną braku rozpatrzenia ww. wniosków w 2020 r. był ich wpływ w grudniu 2020 r. oraz prowadzenie postępowań wyjaśniających.

(akta kontroli str. 126-129)

Stosownie do art. 15gg ust. 25 ustawy o COVID-19 wszystkie wnioski o przedmiotowe dofinansowanie, były składane elektronicznie. Badanie 40 wniosków zaakceptowanych przez DWUP w 2020 r., tj. rozpatrzonych pozytywnie, wykazało, że:

- wszystkie zostały złożone do Dyrektora DWUP, tj. właściwego ze względu na siedzibę przedsiębiorcy,
- w 39 przypadkach wniosek został rozpatrzony w przedziale czasowym do 14 dni od momentu wpływu wniosku do DWUP, a w jednym przypadku w 57 dniu

(czego przyczyną była negatywna automatyczna weryfikacja wniosku oraz postępowanie wyjaśniające),

- pracownicy DWUP weryfikowali wnioski pod względem spełnienia kryteriów wsparcia przez przedsiębiorcę, w tym określonych w art. 15gg ust. 9 i 10 ustawy o COVID-19, poprzez sprawdzenie m.in. kompletności wniosku, w tym oświadczeń przedsiębiorców oraz czy wniosek został złożony przez uprawniony podmiot,
- wnioskodawcy, stosownie do obowiązującego wzoru wniosku, składali pod rygorem odpowiedzialności karnej oświadczenie, że nie ubiegali się o pomoc w odniesieniu do tych samych pracowników w zakresie takich samych tytułów wypłaty na rzecz ochrony miejsc pracy. Ustawa o COVID-19 nie nakładała na DWUP obowiązku weryfikacji podwójnego dofinansowania wsparcia z art. 15gg ze świadczeniami z art. 15g i/lub z art. 15zzb. Od dnia 17 grudnia 2020 r. aplikacja informatyczna (VIATOR) weryfikowała automatycznie wniosek pod kątem podwójnego finansowania (umożliwiła sprawdzanie, czy wnioskodawcy zostały udzielone inne instrumenty pomocy w ramach art. 15g, art. 15gg, art. 15zze, art. 15zze², art. 15gga), w wyniku czego wyświetlany był komunikat – ostrzeżenie – zawierający informację o skorzystaniu wcześniej ze wsparcia na dofinansowanie wynagrodzeń pracowników na podstawie innego artykułu ustawy. Pojawienie się komunikatu w systemie VIATOR rozpoczęło postępowanie wyjaśniające,
- w 38 przypadkach przedsiębiorcom przekazano wsparcie w przedziale czasowym do 14 dni, w jednym przypadku w 15 dniu i w jednym przypadku w 59 dniu od momentu złożenia wniosku,
- w ramach weryfikacji spełnienia przez przedsiębiorcę zobowiązania wypłaty wynagrodzeń pracownikom z otrzymanego dofinansowania oraz spełnienia warunków odnośnie do zatrudniania pracowników, na których otrzymano świadczenie w stosownych okresach – sprawdzeniu podlegały dowody potwierdzające przepływ finansowy środków pieniężnych, w tym wyciągi bankowe dotyczące przelewów wynagrodzenia (za każdy miesiąc wsparcia) na rachunki bankowe pracowników,
- w siedmiu przypadkach termin rozliczenia wykorzystania wsparcia upływał w 2021 r., w jednym przypadku wnioskodawca zrezygnował z dofinansowania i oddał w całości pierwszą transzę otrzymanych środków, w sześciu przypadkach, pomimo upływu terminu, wnioskodawcy nie przekazali do DWUP rozliczenia do dnia 31 grudnia 2020 r. (w przypadkach tych, do beneficjentów zostały skierowane pisma wzywające do przedłożenia rozliczenia), w 16 przypadkach rozliczenie przekazali z opóźnieniem do 80 dni, natomiast w 10 przypadkach wywiązali się z obowiązującego terminu 30 dni,
- w 14 przypadkach, do końca 2020 r. nie upłynął termin 60 dni, w którym DWUP zobowiązany był przeprowadzić wstępną weryfikację, w jednym przypadku wnioskodawca zrezygnował z dofinansowania i oddał w całości pierwszą transzę otrzymanych środków, w 23 przypadkach weryfikacji dokonano w ww. terminie, natomiast w pozostałych dwóch z opóźnieniem 10 i 15 dni (a przyczyną była kumulacja rozliczeń w małym odstępie czasowym²³, udostępnienie przez dysponenta FGŚP wytycznych w zakresie rozliczeń w dniu 22 lipca 2020 r. oraz przedłużenie terminu wnioskowania o środki²⁴). W przypadku weryfikacji negatywnej, do beneficjentów zostały skierowane pisma wzywające

²³ Kumulacja nastąpiła na koniec września, kiedy to w jednym miesiącu pracownicy musieli dokonać 1 666 rozliczeń, a z końcowym terminem 31 października 2020 r. do weryfikacji pozostawały 882 wnioski.

²⁴ Z dniem 27 września 2020 r. zgodnie z ustawą o COVID-19 miał nastąpić koniec wnioskowania, a kilkunastu pracowników zajmujących się oceną wniosków miało zasilić grupę rozliczeniową.

do przedłożenia rozliczenia, korekty rozliczenia, uzupełnienia dokumentów rozliczeniowych uzupełnienia dokumentów rozliczeniowych lub wpłacenia różnicy salda rozliczeniowego,

- w 13 przypadkach przedsiębiorcy dokonali w 2020 r. zwrotu niewykorzystanych środków na rachunek bankowy DWUP w łącznej kwocie 591,2 tys. zł, z czego w siedmiu przypadkach zwrotu dokonali w terminie 30 dni, a w pozostałych sześciu środki zwrócili z przekroczeniem terminu do 61 dni,
- w badanych przypadkach nie stwierdzono wykorzystania środków niezgodnie z przeznaczeniem.

(akta kontroli str. 139-150; 178)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

V. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości w wykorzystaniu przez DWUP dotacji celowej z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Wrocław, dnia marca 2021 r.

Kontroler
Renata Połatajko
Główny specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu
p.o. Dyrektor
Marcin Kaliński

.....
podpis

.....
podpis